

LINES IN MODERN RUSSIAN TROTTER BREEDING OF UKRAINE.

M.V. Gopka

Questions of modern state of Russian Trotter in Ukraine were considered. Characterization of the lines by number of the representatives and comparative analysis of the genotypes was presented.

Russian Trotter, lines, pedigri, genotype, alleles

УДК 636.1.082

Н.П. ПЛАТОНОВА

Институт розведення і генетики тварин УААН

ЛІНІЯ БЕЗПЕЧНОГО В УКРАЇНСЬКІЙ ВЕРХОВІЙ ПОРОДІ

Подано короткий ретроспективний огляд розвитку лінії Безпечного в українській верховій породі. Наведено зміни основних промірів кобил і жеребців — продовжувачів лінії Безпечного у поколіннях.

Українська верхова порода, лінія Безпечного, проміри

Розведення коней української верхової породи спрямоване на одержання великорослого, ошатного (з характерним типом російської верхової породи), досить костистого коня верхового складу, темної масті і з добрим нором, якому притаманні добрі спортивні властивості (рухові якості та здатність до навчання) для використання в класичних видах кінного спорту.

Родоначальник однієї з найцінніших ліній в українській верховій породі — Безпечний (Букет—Пластик) народився в 1953 р. від видатного жеребця російської верхової породи, але, на жаль, одного з останніх її представників вороного Букета (Ожерелок—Балалайка) 1938 р.н. та від тракененської кобили Пластик (Корнут—Пластіна) 1942 р.н. у кінному заводі ім.Кірова. Сім років тривала його спортивна кар'єра. Безпечний був багаторазовим переможцем у кінноспортивних змаганнях з конкуру (подолання перешкод), у тому числі на республіканських і міжнародних першостях. З 1960 р. у Дніпропетровському кінному заводі розпочалася його кар'єра як плідника на конематках, новостворюваної породи верхово-запряжного типу — української верхової, а з 1963 р. він інтенсивно вико-

© Н.П. Платонова, 2005

Розведення і генетика тварин. 2005. Вип. 38

ристовувався в Олександрійському кінному заводі. Тут від нього було отримано 187 нащадків.

Цінність цієї лінії полягає в консолідації в ній крові російської верхової породи, яка свого часу вигідно відрізнялась від інших порід ошатністю, добрими характеристиками рухових властивостей, переважно вороною мастю та високою препотентністю плідників і конематок, що, насамперед, було пов'язано з особливостями племінної роботи з породою.

Рис. 1. *Безпечний (Букет—Пластик)*

Роботу з лінією було продовжено через синів Безпечного — Збірника, Мольберта, Бронбоя, Безбрежного, Миролюба, Разбора, Інбара, Набега — та через його онуків, переважно синів 70 Разбора [174 Акробат (від 274 Атаки), 181 Бридж (від 1075 Бамбуйки) 187 Кварц (від 1146 Копії), Ареал та Амарант (від 632 Арктики), 142 Шурф (від 217 Шхуни II)] та 54 Інбара [85 Адоніс (від 271 Археології), 40 Аршин (від 244 Алфени), 134 Хімік (від 503 Хабанери)]. За сучасного відновлюваного розведення коней російської верхової породи також використовуються нащадки Безпечного через його сина Набега.

Матеріал і методика досліджень. Було проаналізовано записи в ДКПК коней української породної групи (т. 1-3) і коней української верхової породи (т. 4-5). Був проведений порівняльний аналіз показників промірів висоти в холці (ВХ), довжини тулуба (ДТ), обхвату грудей (ОГ) і обхвату п'ястка (ОП) жеребців-плідників (у категоріях: сини, онуки і правнуки родоначальника) та кобил (у категоріях: дочки, дочки синів, дочки онуків родоначальника) лінії Безпечного, а також порівняно з середнім у породі (за 2000 р.).

Результати досліджень. Показники основних промірів кобил лінії Безпечного маточного складу породи наведено на рис. 2.

В усіх випадках спостерігається підвищення абсолютних значень промірів із зміною поколінь. Проміри ВХ, ДТ, ОГ в категорії "доч-

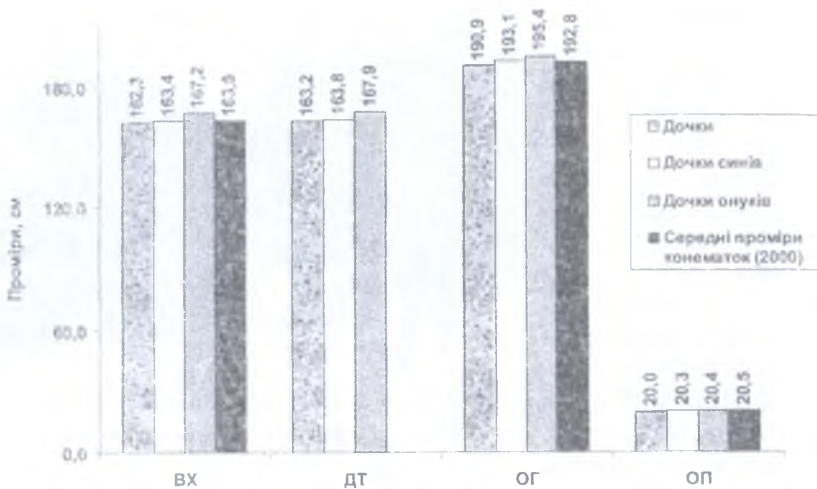

Рис. 2. Основні проміри кобил лінії Безпечного

ки онуків” перевищують середні показники конематок у породі (станом на 2000 р.). Різниця у промірах VX, DT, OG між поколіннями вірогідна: для VX: $F(2,91)=9,326$ ($p<0,001$); для DT: $F(2,91)=9,329$ ($p<0,001$); для OG: $F(2,91)=5,085$ ($p<0,01$).

Наявність вірогідної різниці між промірами ОП за нашими даними не доведено, і хоча абсолютні значення цього проміру в кобил лінії Безпечного підвищуються зі зміною поколінь, вони нижче від середнього у породі.

Показники основних промірів різних поколінь жеребців-плідників лінії Безпечного та родоначальника лінії представлено на рис. 3.

Спостерігається підвищення абсолютних значень промірів VX і DT із зміною поколінь. Але, на жаль, значення промірів DT, OG і ОП у синів, онуків і правнуків Безпечного залишаються нижчими, ніж у самого родоначальника лінії. Це ілюструє і властиву представникам лінії Безпечного відносну біднокосність, хоча і відомо, що про міцність кістки більше свідчить її щільність, ніж обхват. Однак у межах конкретної породи величина ОП вважається нам недостатньою, особливо на фоні селекції, яка за неможливості проведення випробувань роботоздатності молодняку в останні роки спрямована на збільшення промірів VX, DT, OG.

На фоні підвищення показника проміру VX це вказує на вко-

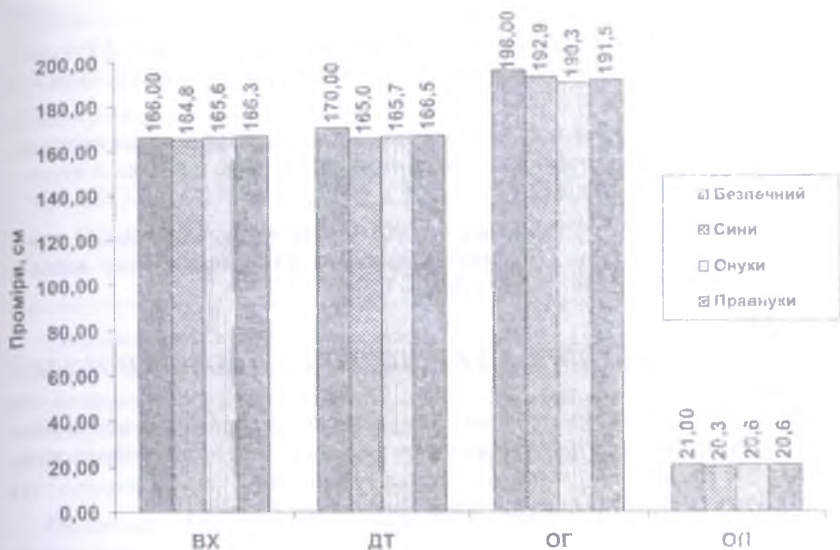

Рис. 3. Основні проміри жеребців — продовжувачів лінії Безпечного

рочення формату, зниження показників індексів масивності та костистості, що, за свідченням різних авторів, негативно позначається на роботоздатності коней будь-якого напрямку використання.

Зміни величин промірів між поколіннями жеребців-плідників, за нашими даними, невірогідні, що говорить про значну неоднорідність селекційного матеріалу і необхідність проведення більш жорсткого відбору жеребців-плідників за комплексом селекційних ознак.

Висновки. 1. Абсолютні значення промірів VX, DT, OG кобил лінії Безпечного вірогідно підвищуються зі зміною поколінь.

2. Значення промірів VX, DT, OG і OP у синів, онуків і правнуків Безпечного вірогідно не різняться, а абсолютні значення промірів DT, OG і OP залишаються нижчими, ніж у родоначальника лінії.

3. Установлено значну неоднорідність селекційного матеріалу жеребців-плідників, що свідчить про необхідність проведення більш жорсткого їхнього відбору за комплексом селекційних ознак.

1. Бобылев И.Ф., Боровой А.С. Сравнительные показатели параметров и индексов лошадей чемпионата Европы по выездке // Сб. науч. тр. МВА. — М., 1977. — Т. 92. — С. 65–67.

2. *Богдасhev П.Ф.* Анатомо-гистологическое строение и физические свойства элементов пясти некоторых пород лошадей в связи с функцией // Сб. раб. Ленингр. зоотехн. ин-та. — Л.: Ленингр. зоотехн. ин-т, 1936. — Вып. 1. — С. 97–128.

3. *Витт В.О.* Морфологические показатели конституционных типов и система классификации конских пород. — М.; Л.: Изд-во колхозной и совхозной лит., 1934. — 68 с.

4. *Зимина С.Н.* Функциональные особенности аллюров лошадей различного использования // Физиологические аспекты тренировки лошадей/ ВНИИ коневодства. — М., 1989. — С. 185–202.

ЛИНИЯ БЕСПЕЧНОГО В УКРАИНСКОЙ ВЕРХОВОЙ ПОРОДЕ.

Н.П. Платонова

Дано краткий ретроспективный обзор развития линии Беспечного в украинской верховой породе. Приведены изменения основных промеров кобыл и жеребцов — продолжателей линии Беспечного в поколениях.

Украинская верховая порода, линия Беспечного, промеры

BESPECHNYI LINE IN UKRAINIAN SADDLE. N.P. Platonova

The summary retrospective analysis of development of the Bespechnyy line in Ukrainian saddle is given. The given changes of the basic measurements mare and stallion in generations.

Ukrainian saddle, Bespechnyy line, measurements